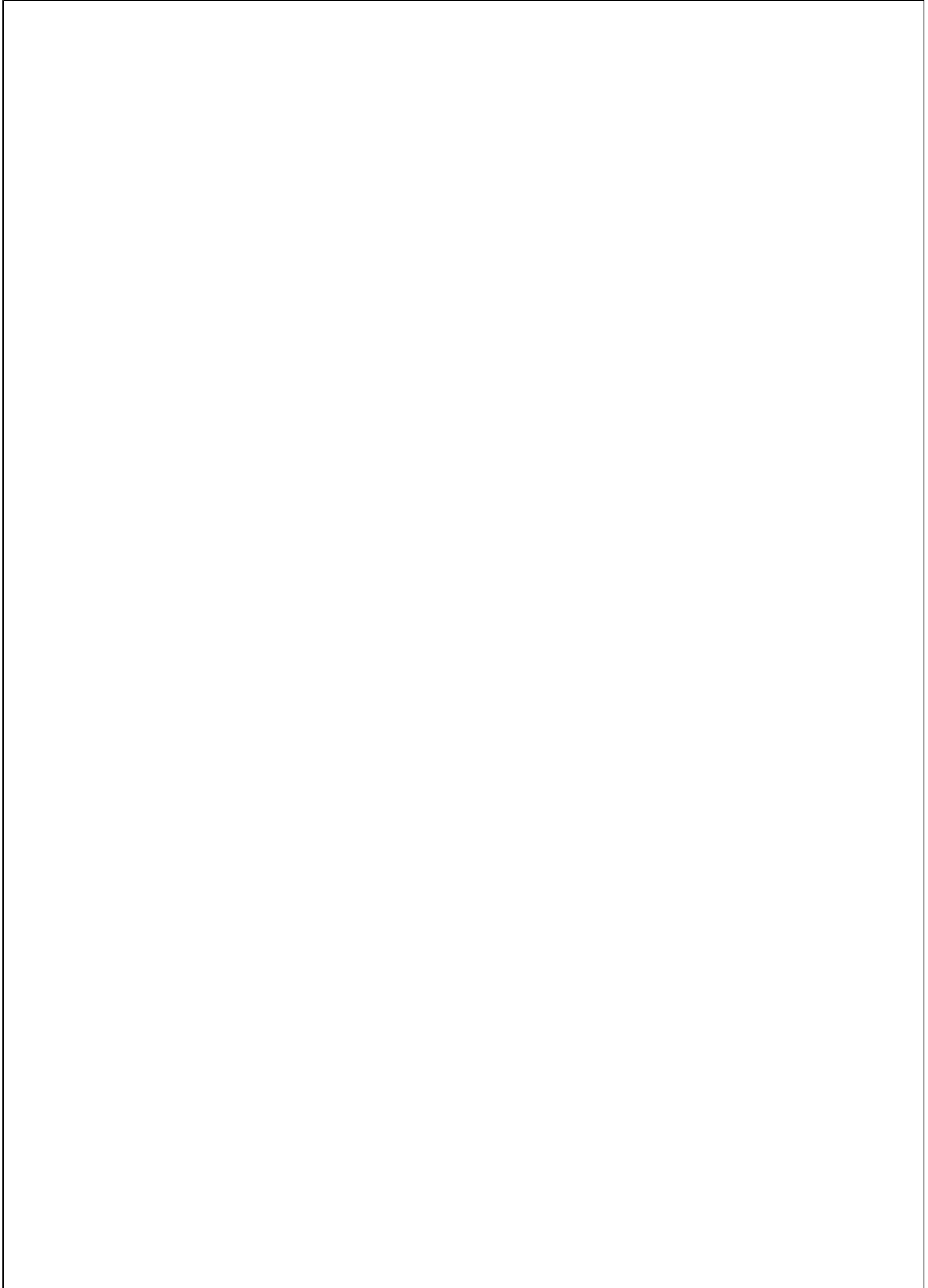

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/219204,Jolanta-Drozdowska-Katarzyna-Gawkowska-Justyna-Staron-Pamiatki-spod-Monte-Cassin.html>
27.02.2026, 18:36

[Następny](#)

[Powrót](#)

Jolanta Drozdowska, Katarzyna Gawkowska, Justyna Staroń: Pamiątki spod Monte Cassino

18 maja 1944 roku żołnierze 2. Korpusu Polskiego pod dowództwem gen. Władysława Andersa toczyli jedną z najbardziej zaciętych bitew II Wojny Światowej. Po miesiącach bohaterskiej, nieustrudzonej walki, zatknęli biało-czerwoną flagę na ruinach, niezwyciężonego dotąd klasztoru na Monte Cassino.

18.05

[Archiwum IPN](#) [Bitwa o Monte Cassino](#) [Polskie Siły Zbrojne poza krajem](#) [Polskie wojsko](#)

Losy żołnierzy Armii Andersa nie mają sobie równych. Przekraczali granice Związku Sowieckiego z nadzieją na powrót do domów. Rozsypani po „niehumanitarnej ziemi” Polacy, stawili się na wezwanie, licząc na ocalenie. W wielu przypadkach okazało się, że oznacza to życie z dala od ukochanej ojczyzny, za którą przelewali krew.

Dzięki projektowi Archiwum Pełne Pamięci, na przestrzeni ostatnich lat, zasób IPN wzbogacił się o wiele, niezwykle cennych kolekcji, należących do uczestników bitwy o Monte Cassino. Wśród nich znalazły się darowizny przekazane przez panie Krystynę Krzeczowską i Leokadię Skreczko.

Archiwum rodziny Krzeczowskich

Dzięki ogromnej uprzejmości Pani Krystyny Krzeczowskiej, pozyskaliśmy materiały dotyczące jej rodziców: kapitana 3. Dywizji Strzelców Pieszych Edwarda Krzeczowskiego oraz sanitariuszki Janiny Krzeczowskiej (Broszkiewicz).

Edward Krzeczowski (ur. 1910 r. w Moskwie, zm. 1973 w Leicester) pochodził z rodziny kolejarzy, w 1924 r. powrócił z rodziną do Polski. Zamieszkali w Warszawie, a on rozpoczął naukę w szkole wojskowej, najpierw w Piotrkowie Trybunalskim, następnie w stolicy, i został zawodowym żołnierzem. Po klęsce w kampanii wrześniowej wywieziono go na Syberię. Pracował w sowchozie w miejscowości Rubcowsk (Kraj Ałtajski). Po amnestii trafił do Armii Andersa w stopniu kapitana w 3. Dywizji Strzelców Karpackich (należał do 7 papp, 2 papp, 3 papp), walczył pod Monte Cassino.

Janina z Broszkiewiczów (ur. 1922 w Bochni, zm. 2006 w Leicester) po wybuchu wojny w 1939 r. trafiła do Lwowa, pracowała tam jako sanitariuszka. Aresztowana 29 czerwca 1940 r., wywieziona na Syberię, następnie trafiła do Kazachstanu i do Teheranu – wszędzie pracowała jako sanitariuszka, wstąpiła w szeregi Pomocniczej Służby Kobiet. Po przybyciu do Włoch rozpoczęła pracę w Szpitalu Wojennym nr 7.

Państwo Krzeczowsky poznali się najpewniej w Palestynie. Pobrali się 1 kwietnia 1944 r. i mieli dwójkę dzieci: córkę Krystynę Marię i syna Andrzeja Jerzego. Ich więcż przezwyciężyła najtrudniejsze czasy, narodziła się i przetrwała na obczyźnie.

Wśród materiałów przekazanych do zasobu IPN znalazły się m.in.: Krzyż Pamiątkowy Monte Cassino wraz z legitymacją oraz baretki polskich, brytyjskich i włoskich odznaczeń (m.in. Krzyża Walecznych) należące do kapitana Edwarda Krzeczowskiego oraz Gwiazda za wojnę 1939–45 i Gwiazda Italii Janiny Krzeczowskiej, która została odznaczona za swoją postawę i pracę. Na

szczególną uwagę, wśród przekazanych pamiątek, zasługuje pamiętnik na korze brzozonej zawierający wpisy osób pracujących razem z Janiną na oddziale izolacyjnym w szpitalu w Asino.

Odnalezione korzenie

Napawa nas radością, gdy darczyńcy pukają do naszych drzwi z własnej woli. Cenimy te wyjątkowe momenty. Tak właśnie było we wrześniu 2022 roku, gdy Pani Leokadia Skreczko z Argentyny zawitała do Oddziałowego Archiwum w Białymstoku, z postanowieniem przekazania kopii pamiątek po swoim ojcu – Wincentym Skreczko, który służył w Armii Andersa i brał udział w walkach we Włoszech, również pod Monte Cassino.

Pani Leokadia to obywatelka Włoch, mieszkająca na stałe w Argentynie. Zdradziła, że zawsze chciała poznać polską rodzinę swego ojca, z pomocą przyszły media społecznościowe. Okazało się, że poszukiwania prowadzono także po drugiej stronie Oceanu Atlantyckiego. Mieszkająca i pracująca we Włoszech Polka, kuzynka Pani Leokadii, nawiązała z nią kontakt, a następnie obie panie spotkały się i to dzięki tej znajomości Pani Leokadia przybyła do Polski, by poznać swych krewnych. To oni zmotywowali ją do wizyty w Oddziale IPN w Białymstoku.

[Czytaj artykuł Jolanty Drozdowskiej, Katarzyny Gawkowskiej, Justyny Staroń *Pamiątki spod Monte Cassino* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Archiwum IPN, Polskie Siły Zbrojne poza krajem, Polskie wojsko

Artykuł